

ФАКУЛЬТЕТ „ЕКОНОМІКА ТРАНСПОРТУ”

Кафедра „Фінанси”

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи з дисципліни

„МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ”

Харків - 2009

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри „Фінанси” від 26 березня 2008 р.,

протокол №7.

Призначені для студентів магістратури економічних спеціальностей та відповідають робочій програмі з курсу „Міжнародні фінанси”.

Укладач

доц. І.Ю. Зайцева

Рецензент

доц. Ю.Є. Калабухін

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи з дисципліни
„МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ”

Відповідальний за випуск Зайцева І.Ю.

Редактор Еткало О.О..

Підписано до друку 12.06.08 р.
Формат паперу 60x84 1/16 . Папір писальний.
Умовн.-друк.арк. 1,5. Обл.-вид.арк. 1,75.
Замовлення № Тираж 100 Ціна

Видавництво УкрДАЗТу, свідоцтво ДК 2874 від. 12.06.2007 р.
Друкарня УкрДАЗТу,
61050, Харків - 50, майд. Фейербаха, 7

УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Кафедра „Фінанси”

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи
з дисципліни „**МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ**”

Харків 2009

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри „Фінанси” від 26 березня 2008 р., протокол №7.

Призначені для студентів магістратури економічних спеціальностей та відповідають робочій програмі з курсу „Міжнародні фінанси”.

Укладач

доц. І.Ю. Зайцева

Рецензент

доц. Ю.Є. Калабухін

ЗМІСТ

Загальні положення	4
Тематичний план дисципліни	6
Змістовий модуль 1. Теоретичні та організаційні основи міжнародних фінансів	7
Розділ 1 Теоретичний блок	7
1.1 Що вивчає наука про міжнародні фінанси?	7
1.2 Валютні системи	7
1.3 Світовий фінансовий ринок	8
Розділ 2 Форми активних методів навчання. Практичний блок 1	8
2.1 Що вивчає наука про міжнародні фінанси?	8
2.2 Валютні системи	9
2.3 Світовий фінансовий ринок	13
Змістовий модуль 2. Сучасні аспекти функціонування міжнародних розрахунків	16
Розділ 3 Теоретичний блок	16
3.1 Вивіз капіталу та міжнародні інвестиції	16
3.2 Оподаткування у системі міжнародних відносин	17
3.3 Міжнародні розрахунки	17
3.4 Баланси міжнародних розрахунків	18
Розділ 4 Форми активних методів навчання. Практичний блок 2	18
4.1 Вивіз капіталу та міжнародні інвестиції	18
4.2 Оподаткування у системі міжнародних відносин	20
4.3 Міжнародні розрахунки	21
4.4 Баланси міжнародних розрахунків	22
Критерії оцінки знань студентів за модульною системою	23
Список літератури	24

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Наука „Міжнародні фінанси” вивчає потоки коштів і пов’язані з ними відносини у галузі міжнародної економіки. Міжнародні фінанси є підсистемою міжнародної економіки. Це економічні відносини, пов’язані з міжнародним рухом коштів.

Дослідження міжнародних фінансів базується на історичному та діалектичному підходах, застосуванні аналізу та синтезу.

Метод системного підходу передбачає розгляд категорій і понять дисципліни як сукупності відносин, взаємопов’язаних з процесом суспільного відтворення, дослідження внутрішньої структури сучасних грошово-кредитних систем, аналіз взаємодії структурних елементів цих систем.

Метод діалектики ґрунтується на вивченні економічних категорій і понять у процесі їх розвитку, еволюції від нижчого рівня до вищого.

Метод історизму полягає у тому, що кожне явище розглядається у зв’язку з конкретним історичним періодом.

Нові підходи та напрямки в організації фінансових відносин потребують комплексних заходів з підготовки фахівців фінансових органів усіх форм власності, кардинальної зміни та коригування наукових програм економічних вузів.

Пропонована дисципліна тісно пов’язана з дисциплінами “Гроші і кредит”, “Банківські операції” та “Фінанси”. Цей зв’язок простежується через такі категорії, як гроші, кредит, банки, грошові і кредитні системи.

Дисципліна є самостійним розділом економічної науки, що вивчає особливості акумулювання грошей, суть фінансово-кредитних відносин та інститутів, що їх організують. Його специфіка полягає у розгляді цих питань з погляду закону грошового обігу, взаємозв’язків грошової, кредитної та валютної систем з економічною кон’юнктурою, а також впливу спеціальних фінансово-кредитних інститутів на процес суспільного відтворення.

В основу викладання курсу покладено теорії, розроблені видатними вітчизняними та зарубіжними вченими в галузі ринкової економіки, валюти та валютних курсів, фінансового ринку,

фінансового менеджменту тощо.

Метою даної методичної розробки є вивчення студентом питань, що стосуються еволюції валютних систем, розвитку фінансового ринку, системи оподаткування у міжнародних відносинах і т. ін.

У результаті вивчення цієї дисципліни студент повинен:

- знати економічну сутність, функції, принципи та роль міжнародних фінансів у сучасному суспільстві;
- знати найважливішу термінологію міжнародних фінансів;
- володіти теоретичними і практичними навичками фінансового менеджменту та аналізу в галузі міжнародного фінансового ринку, міжнародних інвестицій, оподаткування, міжнародних розрахунків, валютних операцій;
- вміти складати платіжний та розрахунковий баланс;
- вміти розраховувати паритет купівельної спроможності та інше.

Методичні вказівки містять тематичний план дисципліни «Міжнародні фінанси», основні питання курсу, критерії оцінки знань студентів за модульною системою та список рекомендованої літератури.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

У таблиці 1 наведено тематичний план дисципліни для денної форми навчання з розподілом годин за видами занять.

Таблиця 1

Найменування	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1 Що вивчає наука про міжнародні фінанси?	6	2	2	2
Тема 2 Валютні системи	8	2	2	4
Тема 3 Світовий фінансовий ринок	8	2	2	4
Тема 4 Вивіз капіталу та міжнародні інвестиції	8	2	2	4
Тема 5 Оподаткування у системі міжнародних відносин	6	2	2	2
Тема 6 Міжнародні розрахунки	12	4	4	4
Тема 7 Баланси міжнародних розрахунків	6	2	2	2
Всього	54	16	16	22

Мета дисципліни: підготовка фахівців економічного профілю, які б володіли теоретичними основами та практичними навичками фінансового менеджменту й аналізу в галузі міжнародного ринку, міжнародних інвестицій, оподаткування, міжнародних розрахунків, валютних операцій, складання розрахункових і платіжних балансів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ

Розділ 1 Теоретичний блок

- 1.1 Що вивчає наука про міжнародні фінанси?
- 1.2 Валютні системи.
- 1.3 Світовий фінансовий ринок.

Тема 1.1 Що вивчає наука про міжнародні фінанси?

Предмет вивчення науки про міжнародні фінанси. Міжнародні фінанси як підсистема міжнародних економічних відносин. Відкритість економіки: сутність і показники. Призначення (функції) міжнародних фінансів. Суб'єкти міжнародних фінансових відносин. Система вартісних (грошових) відносин, що формує міжнародні фінанси. Розвиток міжнародних фінансів.

Роль держави у міжнародних фінансах. Координація економічної та фінансової політики країни на сучасному етапі. Міжнародне фінансове право. Принципи та форми реалізації міжнародної фінансової політики.

Тема 1.2 Валютні системи

Складові валютних систем. Валюта. Валютні цінності. Конвертованість валют. Паритет валют, його форми. Купівельна спроможність валюти. Ціна (курс) валюти. Роль попиту та пропозиції у визначенні валютного курсу. Рівноважна ціна валюти. Кон'юнктурні та структурні чинники, що обумовлюють коливання валютних курсів. Інфляція та валютний курс. Валютний кошик. Міжнародні розрахункові грошові одиниці (МРГО), їх призначення та види. СДР (спеціальні права запозичення), ЕКЮ (європейська валютна одиниця). Євро. Валютні резерви. Стабілізаційні валютні фонди.

Види валютних систем. Національні валютні системи. Національна валютна система України. Регіональні валютні системи. Світова валютна система.

Еволюція валютних систем. Біметалізм. Латинський монетний союз. Монометалізм. Золотий пул. Система подвійної ціни золота.

Ринкова система визначення ціни золота. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система. Європейська валютна система.

Тема 1.3 Світовий фінансовий ринок

Організаційні засади світового ринку. Міжнародні потоки фінансових ресурсів. Фінансові центри. Фінансові посередники. Первинний ринок. Вторинний ринок. Державне регулювання ринку.

Валютні ринки та валютні операції. Розвиток валютних ринків. Їх типи та особливості на сучасному етапі. Валютна біржа. Фінансовий менеджмент валютних відділів банків. Валютна позиція банку, її типи та оцінка. Валютне прогнозування. Інструментарій валютного ринку. Котирування валют, його види. Види валютних операцій. Ринок “спот”. Касові (поточні) операції. Термінові операції. Ринок форвардних операцій. Операції “аутрайт”. Арбітражні операції. Валютні операції “своп” (“свіч”). Валютні опціони. Ринок ф'ючерсних операцій.

Ринок капіталів. Інструментарій ринку капіталів. Євроринок, його особливості та механізм функціонування. Ринок єврооблігацій. Ринок євроакцій. Ринок нових фінансових інструментів.

Ринки золота та інших валютних цінностей. Організаційна структура та види ринків. Операції з золотом.

Розділ 2 Форми активних методів навчання. Практичний блок 1

- 2.1 Що вивчає наука про міжнародні фінанси?
- 2.2 Валютні системи.
- 2.3 Світовий фінансовий ринок.

2.1 Що вивчає наука про міжнародні фінанси?

Студентам пропонується підготувати реферати та зробити на їх основі доповіді за такими темами:

- 1 Сучасна політика України в галузі міжнародних фінансів.
- 2 Відкритість економіки країни: сутність і показники.

Запитання для перевірки знань

- 1 Що є предметом курсу „Міжнародні фінанси”?
- 2 Яка соціально-економічна роль міжнародних фінансів?
- 3 Хто може бути суб`єктом міжнародних фінансових відносин?
- 4 Що входить у поняття „міжнародне фінансове право”?
- 5 Які напрями міжнародної фінансової політики ви знаєте?
- 6 Що таке валютна інтервенція?
- 7 Як визначити рівень девальвації валюти?
- 8 Як визначити рівень ревальвації валюти?
- 9 Що таке диверсифікація валютних резервів? Як вона досягається?

Рекомендована література: 1, 6, 17, 22.

2.2 Валютні системи

Студентам пропонується підготувати реферати та зробити на їх основі доповіді за такими темами:

- 1 Паритет валюти та його форми на різних етапах розвитку валютних систем.
- 2 Роль попиту та пропозиції у визначенні валютного курсу. Рівноважна ціна валюти.
- 3 Кон`юнктурні та структурні чинники, що зумовлюють коливання валютних курсів.
- 4 Національна валютна система Україна.

Тести для перевірки знань

- 1 Яке походження має термін “валюта”?
  - а) німецьке;
  - б) французьке;
  - в) англійське;

г) давньослов'янське.

2 Грошова одиниця ЄВРО відноситься до:

- а) іноземної валюти;
- б) регіональної валюти;
- в) національної валюти;
- г) міжнародної валюти.

3 Яке поняття визначається як сукупність валютно – грошових і розрахунково – кредитних зв'язків у світогосподарській сфері, які виникають у процесі взаємного обміну результатами діяльності національних господарств”?

- а) світова валютна система;
- б) міжнародні валютні відносини;
- в) національна валютна система.

4 До конструктивних елементів світової валютної системи не належать:

- а) конвертованість валюти;
- б) валютні ринки;
- в) валютний курс;
- г) світовий грошовий товар.

5 Мінова вартість національних грошей однієї країни, виражена в грошових одиницях іншої країни, називається:

- а) валютний паритет;
- б) ліквідність;
- в) валютний курс;
- г) авуар.

6 Який ринок виник на основі транснаціоналізації спеціальних рахунків приватних банків провідних країн світу?

- а) кредитний ринок;
- б) ринок національних паперів;
- в) ринок капіталів;
- г) єрво валютний ринок.

7 Конвертованість валют означає:

- а) облік всіх надходжень з-за кордону та платежів за

визначений період;

б) політику вільної торгівлі;

в) спроможність валюти певної країни вільно обмінюватись на валюти інших країн.

8 До частково конвертованої валюти відносять:

а) валюти що повністю зберегли валютні обмеження на певні валютні операції;

б) валюти тих країн, де існують валютні обмеження на певні валютні операції;

в) валюти країн, де не існує жодних обмежень на поточні комерційні операції і на операції, пов'язані з рухом капіталу.

9 Валютний курс як економічна категорія являє собою:

а) ціну грошової одиниці однієї країни, виражену в грошових одиницях інших країн;

б) співвідношення між національною та іноземною валютою;

в) не має правильної відповіді.

10 Валютне котирування - це:

а) встановлення курсів національних валют відповідно до іноземних законодавчих норм і практики;

б) встановлення курсів іноземних валют відповідно до діючих законодавчих норм і практики;

в) валюта, що котирується;

г) немає правильної відповіді.

11 Маржею називають:

а) прибуток, який визначається як різниця між ціною продавця та ціною резидента;

б) прибуток, який визначається як сума між ціною продавця та ціною покупця;

в) прибуток, який визначається як різниця між ціною продавця і ціною покупця.

12 Курс валюти залежить від:

а) рівня цін як основи визначення валютного паритету;

- б) стану платіжного балансу країни;
- в) міграції капіталів;
- г) валового національного продукту (ВНП) на душу населення;
- д) немає правильної відповіді.

13 До середньострокових факторів, що впливають на валютний курс, відносять:

- а) різницю в темпах зростання цін, відносний рівень відсоткових ставок;
- б) компетентну думку провідних банкірів, валютних дилерів;
- в) місце і роль країни у світовій торгівлі і вивозі капіталу, продуктивність праці.

14 Який із режимів плаваючих валютних курсів використовує Україна?

- а) незалежне плавання;
- б) кероване плавання;
- в) змішане плавання;
- г) спільне плавання.

15 Що було покладено в основу Бреттон-Вудської валютної системи?

- а) виведення золота з внутрішньої сутності грошово-валютних відносин;
- б) пристосування валют окремих країн до національних валютних систем таких країн, як США, Великобританія;
- в) впровадження системи золотомонетного стандарту;
- г) заміну золота на СДР.

16 Які права мали країни – члени Бреттон-Вудської угоди?

- а) продавати чи купувати золото;
- б) брати участь в аукціоні з продажу золота;
- в) обмінювати резервні валюти за офіційною ціною золота;
- г) вільно вибирати режим курсу валют.

17 Коли була підписана Бреттон-Вудська угода?

- а) 1973;

- б) 1976;
- в) 1944;
- г) 1978.

18 Яким чином Кінгстонська валютна система вплинула на американський долар?

- а) долар став резервною валютою усіх країн-учасниць;
- б) роль долара обмежена;
- в) необхідно постійно підтримувати курс долара;
- г) ніяк не вплинула на долар.

19 Що було основою посилення конкурентної боротьби між США, Західною Європою та Японією:

- а) перехід від доларового до багатовалютного стандарту;
- б) встановлення золотовалютного стандарту;
- в) заміна золота на СДР;
- г) криза в США.

20 Яким чином продаж золотого резерву впливає на треті країни?

- а) треті країни частково втрачають самостійність;
- б) треті країни займають лідируючі позиції;
- в) необхідно постійно підтримувати курс долара;
- г) ніяк не впливає.

Рекомендована література: 1, 6, 17, 18, 22.

2.3 Світовий фінансовий ринок

Студентам пропонується підготувати реферати та зробити на їх основі доповіді за такими темами:

- 1 Фінансові посередники на міжнародному фінансовому ринку.
- 2 Проблеми державного регулювання міжнародного фінансового ринку.
- 3 Інструментарій міжнародного валютного ринку.
- 4 Інструментарій міжнародного ринку капіталів.

5 Операції із золотом на міжнародних фінансових ринках.

Тести для перевірки знань

1 Валютний ринок – це:

- а) підсистема валютних відносин у процесі операцій купівлі – продажу іноземних валют;
- б) інституціональний механізм, що забезпечує функціонування валютних ринкових механізмів;
- в) глобальна система акумулювання вільних фінансових ресурсів та їх надання позичальникам із різних країн приватними позикодавцями на принципах ринкової конкуренції;
- г) автономний і незалежний оптовий ринок, де оперують, як правило, великими сумами.

2 Основні суб'єкти валютного ринку

- а) валютні біржі;
- б) юридичні та фізичні особи, зайняті у різноманітних сферах зовнішньоекономічної діяльності;
- в) великі транснаціональні банки, що мають розгалужену мережу філій і широко використовують в операціях сучасні засоби зв'язку, комп'ютери;
- г) валютні відділи товарних та фондових бірж.

3 Найбільші регіональні валютні ринки:

- а) Канадський, Європейський, Азіатський;
- б) Європейський, Азіатський, Американський;
- в) Азіатський, Американський, Африканський;
- г) Африканський, Азіатський, Західноєвропейський.

4 Найбільшим у світі центром торгівлі валютою як з погляду обсягу обороту, так і кількості валют є:

- а) Лондон;
- б) Новий Орлеан;
- в) Токіо;
- г) Нью – Йорк.

5 Ринок євровалют є специфічним міжнародним ринком валют країн:

- а) Східної Європи;
- б) Західної Європи;
- в) Азії;
- г) Північної Америки.

6 Ринок грошових ресурсів який являє собою глобальну систему акумулювання вільних фінансових ресурсів та їх надання позичальникам із різних країн приватними позикодавцями на принципах ринкової конкуренції, – це:

- а) валютний ринок;
- б) євровалютний ринок;
- в) міжнародний ринок позичкових капіталів;
- г) фондовий ринок.

7 Назвіть де знаходяться найбільші світові ринки золота:

- а) Західній Європі, Південній Америці, Азії, Африці;
- б) Східній Європі, Південній Америці, Азії, Африці;
- в) Східній Європі, Північній Америці, Азії, Африці;
- г) Західній Європі, Північній Америці, Азії, Африці.

8 Залежно від режиму, який надає держава, ринки золота поділяють на:

- а) світові, внутрішні, вільні, місцеві, контрольовані, чорні;
- б) світові і місцеві контрольовані, сірі, чорні;
- в) світові і внутрішні вільні, місцеві неконтрольовані і чорні;
- г) світові і внутрішні вільні; місцеві контрольовані, місцеві контрольовані.

9 Максимальна кількість золотих резервів (77%) від загального світового запасу припадає на:

- а) нові індустріальні країни;
- б) країни, що розвиваються;
- в) промислово розвинуті країни;
- г) країни з перехідною економікою.

10 Коли Україна стала країною – учасницею системи Міжнародної міжбанківської організації валютних і фінансових

розрахунків за телексом СВІФТ?

- а) у березні 1993 р.;
- б) у березні 1991 р.;
- в) у лютому 1993 р.;
- г) у березні 1995 р.

Рекомендована література: 13, 17, 18, 19, 22, 24.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 СУЧАСНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ

Розділ 3 Теоретичний блок

- 3.1 Вивіз капіталу та міжнародні інвестиції.
- 3.2 Оподаткування у системі міжнародних відносин.
- 3.3 Міжнародні розрахунки.
- 3.4 Баланси міжнародних розрахунків.

Тема 3.1 Вивіз капіталу та міжнародні інвестиції

Вивіз капіталу та інвестиції у системі міжнародних економічних відносин. Передумови вивозу капіталу. Напрямки та структура вивозу капіталу. Форми вивозу та розміщення (інвестування) капіталу. Роль спеціалізованих міжнародних організацій у фінансуванні інвестицій. Державне регулювання іноземних інвестицій.

Інвестування капіталу в акції та боргові зобов'язання. Особливості фінансового менеджменту підприємств з іноземним капіталом. Фінансове рахівництво в умовах коливань валютних курсів. Реструктуризація фінансових звітів закордонних філіалів. Валютні та кредитні ризики. Їх страхування.

Міжнародний кредит. Форми міжнародного кредиту. Міжнародний лізинг. Факторинг. Форфетування. Фінансові умови міжнародних кредитних угод.

Міжнародна заборгованість. Платоспроможність боржників, її оцінювання. Проблеми заборгованості України. Заборгованість країн

“третього світу”. Заборгованість провідних індустріальних країн.

Тема 3.2 Оподаткування у системі міжнародних відносин

Елементи оподаткування. Платники податків. Об'єкти оподаткування. Форми оподаткування. Принципи оподаткування у галузі зовнішньоекономічної діяльності.

Непряме оподаткування. Ввізне та вивізне мито. Податок на додану вартість. Акцизний збір.

Пряме оподаткування. Податки на дохід (прибуток) юридичних осіб.

Лібералізація міжнародної торгівлі. Офшорні зони. Генеральна угода щодо тарифів і торгівлі 1947 року (ГАТТ, General Agreement of Tariffs and Trade). Світова організація торгівлі (СОТ). Політика лібералізації торгівлі Європейського Союзу. Угоди щодо подвійного оподаткування.

Тема 3.3 Міжнародні розрахунки

Організаційні засади міжнародних розрахунків. Роль банків у міжнародних розрахунках. Державне регулювання міжнародних розрахунків. Уніфікація міжнародних розрахунків.

Валютні та фінансові умови зовнішньоекономічних угод. Валюта ціни та валюта платежу. Захисні застереження. Умови платежу. Засоби платежу.

Форми міжнародних розрахунків та обставини, що обумовлюють їх вибір. Розрахунки векселями. Розрахунки чеками. Інкасо. Документарний акредитив. Банківський переказ. Система відкритих рахунків. Дорожні (туристичні) чеки. Єврочеки. Розрахунки з використанням пластикових (кредитних і дебетових) карток. Розрахунки на компенсаційній основі.

Договірні гарантії у міжнародних розрахунках.

Тема 3.4 Баланси міжнародних розрахунків

Система балансів міжнародних розрахунків. Види балансів міжнародних розрахунків. Особливості платіжного та розрахункового балансів. Структура платіжного балансу: баланс поточних операцій та його складові, баланс руху капіталів.

Складання платіжного балансу. Поняття “резидент”. Визначення міжнародної операції. Еволюція платіжного балансу. Складання платіжного балансу за методикою МВФ.

Визначення та регулювання сальдо платіжного балансу. Способи визначення сальдо платіжного балансу. Тимчасові методи балансування сальдо платіжного балансу. Остаточні методи балансування сальдо платіжного балансу.

Баланси міжнародних розрахунків України. Динаміка платіжного балансу України та його вплив на фінансово-економічний стан країни.

РОЗДІЛ 4 ФОРМИ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРАКТИЧНИЙ БЛОК 2

- 4.1 Вивіз капіталу та міжнародні інвестиції.
- 4.2 Оподаткування у системі міжнародних відносин.
- 4.3 Міжнародні розрахунки.
- 4.4 Баланси міжнародних розрахунків.

4.1 Вивіз капіталу та міжнародні інвестиції

Студентам пропонується підготувати реферати та зробити на їх основі доповіді за такими темами:

- 1 Передумови вивозу капіталу.
- 2 Державне регулювання іноземних інвестицій в Україні.
- 3 Досвід державного регулювання іноземних інвестицій в інших країнах.
- 4 Фінансовий менеджмент підприємств з іноземним капіталом.
- 5 Валютні та кредитні ризики. Їх страхування.
- 6 Міжнародний фінансовий лізинг.
- 7 Факторинг у галузі міжнародних фінансів.

- 8 Форфетування у галузі міжнародних фінансів.
- 9 Платоспроможність боржників та їх оцінювання.
- 10 Проблеми зовнішньої заборгованості України на сучасному етапі. Шляхи їх вирішення.
- 11 Зовнішня заборгованість провідних індустріальних країн.

Тести для перевірки знань

1 Яка із перелічених організацій бере участь у координації міжнародних валютних відносин?

- а) Африканський банк розвитку;
- б) Міжамериканська інвестиційна корпорація;
- в) МВФ.

2 Назвіть з переліку мету створення МВФ:

- а) емісія цінних паперів;
- б) сприяння міжнародному валютному співробітництву та стабілізації валют;
- в) вирішення проблеми культури та освіти.

3 Організацією якого типу є МВФ?

- а) організація з обмеженою відповідальністю;
- б) закритим акціонерним товариством;
- в) акціонерним товариством.

4 Скільки країн входить до складу МВФ?

- а) 120;
- б) 181;
- в) 151.

5 Через яку політику координуються міжнародні валютні відносини?

- а) політику траншів;
- б) механізми розширеного фінансування;
- в) втручання у внутрішню політику держав.

6 Головною функцією Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР) є:

- а) регулювання міжнародних суперечок;

- б) надання довгострокових кредитів;
- в) благодійність у вигляді фінансової допомоги.

7 Яка поточна відсоткова ставка позик МБРР?

- а) 7,6%;
- б) 6%;
- в) 5,6%.

8 На основі чого надаються позики МБРР державам?

- а) на основі бухгалтерського обліку;
- б) на основі експертних оцінок МВФ та попередніх оцінок ефективності проекту.

9 Які наднаціональні організації координують та регулюють міжнародну політику України?

- а) ЄС;
- б) Міжнародний поштовий союз;
- в) МВФ та МБРР.

10 Участь України в роботі МВФ:

- а) не входить до її складу;
- б) входить до її складу.

Рекомендована література: 1, 6, 17, 18, 22.

4.2 Оподаткування у системі міжнародних відносин

Студентам пропонується підготувати реферати та зробити на їх основі доповіді за такими темами:

1 Непряме оподаткування в Україні операцій зовнішньоекономічної діяльності.

2 Пряме оподаткування в Україні доходів, пов'язаних із зовнішньоекономічною діяльністю.

3 Офшорні зони та їх роль у міжнародних відносинах на сучасному етапі.

Запитання для перевірки знань

- 1 Назвіть елементи оподаткування.
- 2 Що таке прямі податки? Назвіть прямі податки.
- 3 Що таке непрямі податки? Які є непрямі податки?
- 4 Які напрями лібералізації міжнародної торгівлі ви знаєте?

Рекомендована література: 1, 6, 17, 18, 22.

4.3 Міжнародні розрахунки

Студентам пропонується підготувати реферати та зробити на їх основі доповіді за такими темами:

- 1 Розрахунки векселями у міжнародних економічних відносинах.
- 2 Розрахунки за допомогою інкасо у міжнародних економічних відносинах.
- 3 Розрахунки за допомогою документарних акредитивів у міжнародних економічних відносинах.
- 4 Розрахунки на компенсаційній основі у міжнародних економічних відносинах.
- 5 Договірні гарантії у міжнародних розрахунках.

Запитання для перевірки знань

- 1 Які є організаційні засади міжнародних розрахунків?
- 2 Які є форми міжнародних розрахунків?
- 3 Що таке валютні застереження?
- 4 Що таке валюта ціни та валюта платежу?

4.4 Баланси міжнародних розрахунків

Студентам пропонується підготувати реферати та зробити на їх

основі доповіді за такими темами:

- 1 Способи визначення сальдо платіжного балансу.
- 2 Динаміка платіжного балансу України та його вплив на фінансово-економічний стан країни.

Запитання для перевірки знань

- 1 Що відображається у балансах міжнародних розрахунків?
- 2 Які є види балансів міжнародних розрахунків?
- 3 У чому різниця між платіжним і розрахунковим балансами?
- 4 Про що свідчить негативне (пасивне) сальдо торгового балансу?
- 5 Про що свідчить позитивне (активне) сальдо торгового балансу?
- 6 Які є тимчасові методи балансування сальдо платіжного балансу?
- 7 Які є остаточні методи балансування сальдо платіжного балансу?

Рекомендована література: 13, 17, 18, 19.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ЗА
МОДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ**

Змістовий модуль 1 Теоретичні та організаційні основи міжнародних фінансів

Реферат – 0-8 балів

Тестове завдання – 0-8 балів

Рішення ситуаційних завдань, активна участь в обговоренні теми – 0-6 балів

Контрольна робота 0-10 балів

Критерії оцінювання студентів за модулем 1

Оцінка „5” – 38-44 бали

Оцінка „4” – 32-37 балів

Оцінка „3” – 26-32 бали

Змістовий модуль 2 Сучасні аспекти функціонування міжнародних розрахунків

Реферат – 0-8 балів

Тестове завдання – 0-8 балів

Рішення ситуаційних завдань, активна участь в обговоренні теми – 0-6 балів

Контрольна робота 1 - 0-8 балів

Контрольна робота 2 - 0-8 балів

Критерії оцінювання студентів за модулем 2

Оцінка „5” – 47-56 балів

Оцінка „4” – 39-46 балів

Оцінка „3” – 30-38 балів

Підсумкова оцінка

Оцінка „5” – 85-100 балів

Оцінка „4” – 71-84 бали

Оцінка „3” – 56-70 балів

Іспит – 0-10 балів

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від

16 квітня 1991 року // Відомості ВРУ УРСР (ВВР). – 1991. - № 29. – Ст. 37.

2 Закон України “Про цінні папери та фондову біржу”//Державний інформаційний бюлетень про приватизацію. – 1993. - №8. – С.21.

3 Закон України “Про приватизаційні папери”// Державний інформаційний бюлетень про приватизацію. – 1992. - №1. – С.51.

4 Закон України “Про банкрутство”// Державний інформаційний бюлетень про приватизацію. – 1993. - №4,5.

5 Закон України “Податок на прибуток підприємства”// Державний інформаційний бюлетень про приватизацію. – 1993. - №3.

6 Декрет Кабінету Міністрів України “Про систему валютного регулювання та валютного контролю” від 19 лютого 1993 року // Відомості ВРУ УРСР (ВВР). – 1993. - № 17. – Ст. 184.

7 Концепція функціонування та розвитку фондового ринку України, схвалена Постановою Верховної Ради України від 22 вересня 1995 р. // Финансовая Украина. – 1996. - №4.

8 Положення про державну комісію з цінних паперів та фондового ринку: Затв. Указом Президента України від 12 червня 1995 р. №446/95// Державний інформаційний бюлетень про приватизацію. – 1995.

9 Концепція функціонування і розвитку фондового ринку в Україні, схвалена постановою Кабінету Міністрів від 29 квітня 1994 р. №277// Державний інформаційний бюлетень про приватизацію. – 1994.

10 Алехин Б.И. Рынок ценных бумаг. Введение в фондовые операции. – Самара: Самвеп, 1992.

11 Балабанов А.И., Балабанова И.Т. Финансы. – СПб.: Питер, 2000.

12 Боринець С.Я. Міжнародні фінанси: Підручник. – К.: Знання-Прес, 2002. - С. 66.

13 Букина М.К., Семенов А.М. Основы валютных отношений: Учебн. пособие. – М.: АО «Дис», 1994.

14 Державне регулювання економіки / За ред. І.Р. Михасюка - Львів, 1999. – 639 с.

15 Зайцева І.Ю. Конспект лекцій з дисципліни „Міжнародні

фінанси”.Частина 1. – Харків, 2008. - 43 с.

16 Зайцева І.Ю. Конспект лекцій з дисципліни „Міжнародні фінанси”.Частина 2. – Харків, 2007. – 40 с.

17 Международные валютно-кредитные и финансовые отношения: Учебник / Под ред. Л.Н. Красавиной. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 608 с.

18 Міжнародні фінанси: Запитання і відповіді. – Одеса, 2000.

19 Михайлов Д.М. Мировой финансовый рынок. Тенденции и инструменты. – М.: Экзамен, 2000.

20 Моисеев А.А. Международные кредитно-финансовые организации. Правовые аспекты деятельности. – М.: НИМП, 1999.

21 Фельдман А.Б. Основы рынка производных ценных бумаг. – М., 1996.

22 Хэррис Д.М. Международные финансы: Пер. с англ. – М.: Филинь, 1996.

23 Царевски Н.В. Валютно-финансовые отношения в условиях интеграции. – М.: Экономика, 1978.

24 Шмырева А.И. Международные валютно-кредитные отношения. – СПб.: Питер, 2001.

25 Энг М.В., Лис Ф.А., Мауэр Л.Дж. Мировые финансы: Пер. с англ. – М.: ООО “ДеКА”, 1998.

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри „Фінанси” від 26.03. 2008 р., протокол №7.

Надано тематичний план дисципліни для денної форми навчання

з розподілом годин за видами занять, вказано перелік основних тематичних питань та завдань для самоперевірки у розрізі окремих модулів, запропановано тестові завдання до окремих тем дисципліни, наведено критерії оцінки знань студентів за модульною системою. Це забезпечить повну та якісну підготовку студентів з дисципліни „Міжнародні фінанси”.

Рекомендується для студентів магістратури економічних спеціальностей.

Іл. 6, табл. 2, бібліогр.: 22 назв.

Методичні вказівки призначені для студентів факультету економіки транспорту денної форми навчання, що вивчають курс „Міжнародні фінанси”.

Рецензент
доц. Ю.Є.Калабухін